

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อจะได้ทราบถึงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเอกสารจากหนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการและระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน อบต. (แห่ง)			
		ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
1	เมืองสงขลา	2	-	3	5
2	หาดใหญ่	3	4	5	12
3	สะเดา	-	1	7	8
4	นาทวี	-	1	9	10
5	จะนะ	-	1	13	14
6	เทพา	-	-	7	7
7	สะบ้าย้อย	-	-	5	9
8	นาหม่อม	-	1	3	4
9	คลองหอยโข่ง	-	-	4	4

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน อบต. (แห่ง)			
		ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
10	บางกล้า	1	-	3	4
11	รัตนภูมิ	-	1	4	5
12	ควนเนียง	-	-	4	4
13	สิงหนคร	-	-	9	9
14	สทิงพระ	-	-	11	11
15	ระโนด	-	-	11	11
16	กระแสสินธุ์	-	-	4	4
	รวม	6	9	106	121

ที่มา : กลุ่มส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ คณะผู้บริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. และประชาชนในอำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา

2.1.1 อำเภอเมืองสงขลา ประกอบด้วย อบต. ขนาดใหญ่จำนวน 2 แห่ง คือ อบต. เขารูปช้างและ อบต. พะวง อบต. ขนาดกลาง -ไม่มี- สำหรับ อบต. ขนาดเล็ก จำนวน 3 แห่ง คือ อบต. เกาะแต้ว อบต. หุ้งหวัง และ อบต. เกาะยอ

2.1.2 อำเภอหาดใหญ่ ประกอบด้วย อบต. ขนาดใหญ่จำนวน 3 แห่ง คือ อบต. คอหงส์ อบต. ควนลัง และ อบต. คลองแห อบต. ขนาดกลาง จำนวน 4 แห่ง คือ อบต. บ้านพรุ อบต. หุ้งดำเสา อบต. น้ำน้อย และ อบต. พะตัง สำหรับ อบต. ขนาดเล็ก มีจำนวน 5 แห่ง คือ อบต. ท่าข้าม อบต. คูเต่า อบต. หุ้งใหญ่ อบต. คลองชู้ตะเภา และ อบต. ฉลุง

2.1.3 อำเภอบางกล้า ประกอบด้วย อบต. ขนาดใหญ่จำนวน 1 แห่ง คือ อบต. ท่าช้าง อบต. ขนาดกลาง -ไม่มี- สำหรับ อบต. ขนาดเล็ก มีจำนวน 3 แห่ง คือ อบต. บางกล้า อบต. บ้านหาร และ อบต. แม่ทอม

สำหรับเหตุผลที่เลือกศึกษาพื้นที่อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอบางกล้า เนื่องจาก อบต. ขนาดใหญ่ (ชั้น 1) ซึ่งในจังหวัดสงขลามีอยู่ทั้งหมด 6 แห่งนั้น

อยู่ใน 3 อำเภอนี้เท่านั้น (อำเภอเมืองสงขลา 2 แห่ง อำเภอหาดใหญ่ 3 แห่ง และอำเภอบางกล่ำ 1 แห่ง)

ทั้งนี้ ประชากรที่เป็นคณะผู้บริหาร อบต. ได้แก่ นายก อบต. และรองนายก อบต. อีก 2 คน สมาชิกสภาอบต. ได้แก่ ประธานสภาอบต. สมาชิกสภาอบต. และเลขานุการสภาอบต. สำหรับประชาชนในเขต อบต. ได้แก่ ผู้นำกลุ่มองค์กรต่างๆ ใน อบต.

ตาราง 3 ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่และอำเภอบางกล่ำ ปี 2545

อำเภอ	อบต.ขนาดใหญ่ (ชั้น 1)	อบต.ขนาดกลาง (ชั้น 2 และ 3)	อบต.ขนาดเล็ก (ชั้น 4 และ 5)
1. เมืองสงขลา	1.1 เขารูปช้าง 1.2 พะวง	-	1.1 เกาะแก้ว 1.2 หุ่นหวี 1.3 เกาะยอ
2. หาดใหญ่	2.1 คอหงส์ 2.2 ควนลัง 2.3 คลองแห	2.1 บ้านพรุ 2.2 หุ่นดำเสา 2.3 น้ำน้อย 2.4 พะตัง	2.1 ท่าข้าม 2.2 คูเต่า 2.3 หุ่นใหญ่ 2.4 คลองอู่ตะเภา 2.5 ฉลุง
3. บางกล่ำ	3.1 ท่าช้าง	-	3.1 บางกล่ำ 3.2 บ้านหาร 3.3 แม่ทอม
รวม	6 แห่ง	4 แห่ง	11 แห่ง

2.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างคณะผู้บริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. และประชาชนในเขต อบต. จังหวัดสงขลาในพื้นที่ 3 อำเภอ ดังนี้

2.2.1 คณะผู้บริหาร อบต. อบต. ละ 3 คน ได้แก่ ตำแหน่ง นายก อบต. และ รองนายก อบต. อีก 2 คน

2.2.2 สมาชิกสภา อบต. อบต. ละ 3 คน ได้แก่ ประธานสภา อบต. สมาชิกสภา อบต. และเลขานุการสภา อบต.

2.2.3 ประชาชนในเขต อบต. อบต. ละ 10 คน ได้แก่ ผู้นำกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ใน อบต.

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

3.1 การสุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะ อบต.ขนาดใหญ่ กับ อบต. ขนาดเล็ก เท่านั้น เนื่องจากพื้นที่ที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา คือพื้นที่อำเภอเมืองสงขลาและอำเภอบางกล่ำ ไม่มี อบต.ขนาดกลาง (ข้อมูล ตาราง 3) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเจาะจงเลือกเฉพาะ อบต.ขนาดใหญ่ กับ อบต.ขนาดเล็กมาใช้ในการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดแตกต่างกันของ อบต. ดังปรากฏต่อไปนี้

3.1.1 อบต. ขนาดใหญ่ (ชั้น 1) ใช้วิธีให้โควต้า อำเภอละ 1 อบต. เนื่องจากไม่สามารถให้โควต้าเป็นจำนวนที่มากกว่านี้ได้เพราะอำเภอบางกล่ำมี อบต.ขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียว กรณีอำเภอใดมี อบต. ขนาดใหญ่มากกว่า 1 แห่ง ใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

3.1.2 อบต. ขนาดเล็ก (ชั้น 4 และ 5) ใช้วิธีให้โควต้า อำเภอละ 3 อบต.เนื่องจากไม่สามารถให้โควต้าเป็นจำนวนที่มากกว่านี้ได้เพราะอำเภอเมืองสงขลาและอำเภอบางกล่ำมี อบต.ขนาดเล็กจำนวน 3 แห่ง กรณีอำเภอใดมี อบต. ขนาดเล็กมากกว่า 3 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีจับสลาก

ตาราง 4 กรอบการสุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา

อำเภอ	อบต. ขนาดใหญ่		อบต. ขนาดเล็ก	
	ทั้งหมด	ตัวอย่าง	ทั้งหมด	ตัวอย่าง
1. เมืองสงขลา	1.1 เขารูปช้าง 1.2 พะวง	1.1 เขารูปช้าง	1.1 เกาะแก้ว 1.2 หุ้งหวัง 1.3 เกาะยอ	1.1 เกาะแก้ว 1.2 หุ้งหวัง 1.3 เกาะยอ
2. หาดใหญ่	2.1 คอหงส์ 2.2 ควนลัง 2.3 คลองแห	2.1 คอหงส์	2.1 ท่าข้าม 2.2 คูเต่า 2.3 หุ้งใหญ่ 2.4 คลองคูตะเกา 2.5 ฉลุง	2.1 คูเต่า 2.2 หุ้งใหญ่ 2.3 ฉลุง
3. บางกล่ำ	3.1 ท่าช้าง	3.1 ท่าช้าง	3.1 บางกล่ำ 3.2 บ้านหาร 3.3 แม่ทอม	3.1 บางกล่ำ 3.2 บ้านหาร 3.3 แม่ทอม

3.2 การสุ่มตัวอย่างบุคคล ผู้วิจัยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และวิธีให้โควต้า (Quota Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มบุคคลที่สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. ได้อย่างถูกต้องควรจะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของ อบต. หรือเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ ใน อบต. ดังนี้

3.2.1 คณะผู้บริหาร อบต. อบต. ละ 3 คน (นายก อบต. 1 คน และรองนายก อบต. 2 คน) จำนวน 12 อบต. รวม 36 คน

3.2.2 สมาชิกสภา อบต. อบต. ละ 3 คน (ประธานสภา อบต. 1 คน สมาชิกสภา อบต. 1 คน และเลขานุการสภา อบต. 1 คน) จำนวน 12 อบต. รวม 36 คน

3.2.3 ประชาชนในเขต อบต. อบต. ละ 10 คน ได้แก่ ผู้นำกลุ่มองค์กรต่างๆ จำนวน 12 อบต. รวม 120 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ลักษณะของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ขึ้น จำนวน 1 ชุด เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะผู้บริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. และประชาชนในเขต อบต. โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. มี 10 ข้อ แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ มี 2 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ถ้าเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

ถ้าเลือกคำตอบที่ผิด ให้ 0 คะแนน

สำหรับเกณฑ์ในการแปลผลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงาน อบต. ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความรู้ความเข้าใจ
0-3 คะแนน	น้อย
4-7 คะแนน	ปานกลาง
8-10 คะแนน	มาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของ อบต. ตามหลักธรรมาภิบาล ในองค์ประกอบ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ หลักความคุ้มค่า โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับ มีความหมาย ดังนี้

มากที่สุด	หมายความว่า	อบต. ได้ดำเนินการเรื่องนั้น สมบูรณ์ทุกอย่าง
มาก	หมายความว่า	อบต. ได้ดำเนินการเรื่องนั้น เกือบสมบูรณ์ทุกอย่าง
ปานกลาง	หมายความว่า	อบต. ได้ดำเนินการเรื่องนั้นบ้างและ ไม่ได้ดำเนินการเรื่องนั้นบ้างพอๆ กัน

น้อย	หมายความว่า	อบต. ได้ดำเนินการเรื่องนั้น เพียงเล็กน้อย
น้อยที่สุด	หมายความว่า	อบต. แทบจะไม่ได้ดำเนินการเรื่องนั้น หรือไม่ได้ดำเนินการเรื่องนั้นเลย

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (ศิริวรรณ วิบูลย์มา, 2544 : 65)

คะแนนของความคิดเห็นในการบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น
3.68 - 5.00	มาก
2.34 - 3.67	ปานกลาง
1.00 - 2.33	น้อย

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด และคำถามแบบปลายปิด

ปัญหาอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

มีปัญหามากที่สุด	หมายความว่า	ทำเรื่องนั้นไม่ได้เลย
มีปัญหามาก	หมายความว่า	ทำเรื่องนั้นได้บ้าง แต่ส่วนมากทำไม่ได้
มีปัญหาปานกลาง	หมายความว่า	ทำเรื่องนั้นได้บ้างไม่ได้บ้างพอ ๆ กัน
ปัญหาน้อย	หมายความว่า	ทำเรื่องนั้นได้เกือบเรียบร้อย
ไม่มีปัญหาเลย	หมายความว่า	ทำเรื่องนั้นได้ราบรื่นและลุล่วงไปด้วยดี

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล ปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (ศิริวรรณ วิบูลย์มา, 2544 : 65)

คะแนนของปัญหาในการบริหารงาน	อบต.	ระดับปัญหา
3.68 - 5.00		มาก
2.34 - 3.67		ปานกลาง
1.00 - 2.33		น้อย

สำหรับข้อเสนอแนะในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 6 ด้านของหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารกิจการ

บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

4.2 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นหลังจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา หลังจากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองเก็บข้อมูลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดพัทลุง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีสภาพใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ตามวิธีการของ Pearson และทำการทดสอบความเชื่อมั่นรวม โดยวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8750

5. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

5.1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการบริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. และประชาชนในเขต อบต. ประกอบด้วย ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

5.1.2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต.

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดทำขึ้นไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อจะได้อธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และได้สอบถามข้อมูลในเชิงลึกอีกทางหนึ่งด้วย

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 7.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ
- 7.2 วิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ
- 7.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของ อบต. ตามหลักธรรมาภิบาล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 7.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงาน อบต. ของกลุ่มตัวอย่าง กับ ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของ อบต. ตามหลักธรรมาภิบาล โดยการหาค่าไคสแควร์ (Chi-square)
- 7.5 วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ และร้อยละ